

Sjukfrånvaro på grund av graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär

November 2022

afa
FÖRSÄKRING

Graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär är den tredje vanligaste orsaken till både kort- och långvarig sjukfrånvaro för kvinnor mellan 16 och 45 år. Hälften av sjukfallen beror på foglossning, det vill säga rygg- och bäckensmärta, och oftast drabbas anställda inom handeln och i vården. Det visar statistik från Afa Försäkring.

Vill du ta del av kommande publikationer?

Ladda ner och prenumerera på våra statistikrapporter här:

[afaforsakring.se/
statistikrapporter](https://afaforsakring.se/statistikrapporter)

Sjukförsäkringen

Avtalsgruppsjukförsäkringen AGS omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO och Kooperationen. AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sjukförsäkringen omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Sjukförsäkringen ger ett komplement till sjukpenning eller sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukfrånvaron behöver inte vara arbetsrelaterad.

Den här rapporten bygger på en genomgång av 5 168 försäkringsärenden med graviditetsrelaterad sjukfrånvaro för kvinnor mellan 16 och 45 år¹. Sjukfallen startade 2019 och 2020 och Afa Försäkring har betalat ut ersättning för sjukfrånvaron via avtalsgruppsjukförsäkringarna AGS och AGS-KL. Rapporten omfattar inte graviditetspenningärenden, då Afa Försäkring normalt inte ersätter denna typ av ärenden.

Afa Försäkring registrerar diagnoskoder enligt klassificeringsstandarderna ICD-10 (Socialstyrelsen, 2022). Med graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär menar vi sådana som tas upp inom diagnoskapitlet Graviditet, förlossning och barnsängstid (O00-O99). Kapitlet omfattar bland annat sjukdomar hos den blivande modern sammanhängande med graviditeten, vård under graviditet på grund av problem relaterade till fostret, befarade förlossningsproblem och graviditet som avslutas med abort.

¹ För kvinnor över 45 år har endast ett fåtal sjukfall med graviditetsrelaterade diagnoser ersatts, vilket gör att vi inte inkluderar dem i rapporten.

Foto: Johnér

Kort- och långvarig sjukfrånvaro

I rapporten redovisar vi statistik över kortvarig sjukfrånvaro för arbetare inom privat sektor och statistik över långvarig sjukfrånvaro för både arbetare inom privat sektor och anställda inom kommuner och regioner. Att statistik över kortvarig sjukfrånvaro endast redovisas för arbetare inom privat sektor beror på att Avtalsgruppsjukförsäkringen AGS börjar gälla från dag 15 i sjukskrivningen medan AGS-KL börjar gälla från dag 91.

Med kortvarig sjukfrånvaro menar vi ett sjukfall som pågår mellan 15 och 90 dagar.

Med långvarig sjukfrånvaro menar vi sjukfall som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning (sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan)

År 2019 och 2020 var graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär den tredje vanligaste orsaken till både kort- och långvarig sjukfrånvaro för kvinnor mellan 16 och 45 år². De graviditetsrelaterade diagnoserna stod för 14 respektive 11 procent av de korta och de långa sjukfallen³. 26–35 åringar stod för flest av sjukfallen, vilket bland annat kan förklaras av att mödrars medelålder vid barns födelse de senast åren har legat runt 31 år⁴.

Foto: Pixabay

Vanligast att drabbas av foglossning

Diagram 1 visar att hälften av sjukfallen med graviditetsrelaterade diagnoser beror på *foglossning under graviditet, förlossning och barnsängstid*, det vill säga rygg- och bäckensmärta. Det gäller både kort- och långvarig sjukfrånvaro. *Ihållande kräkningar under graviditeten* är näst vanligast och står för 15 respektive 24 procent av den korta och den långa sjukfrånvaron. *Förvärlar och hotande förtidsbörd* står för 8 respektive 5 procent.

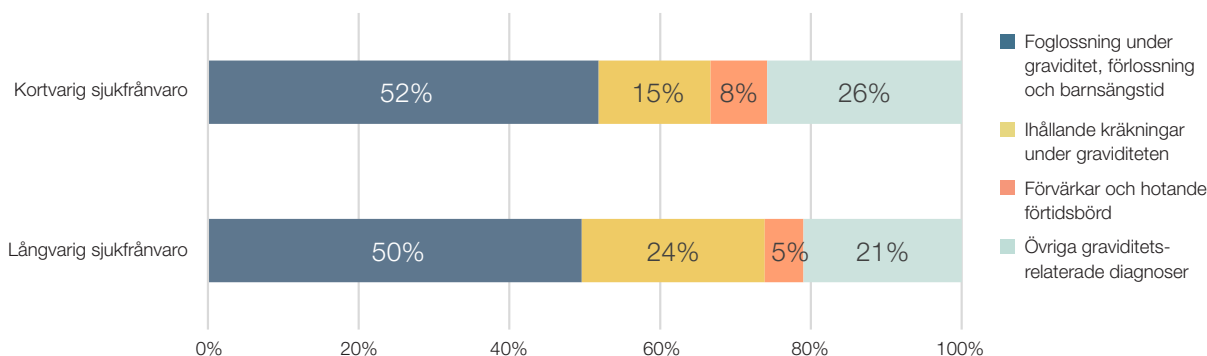
² De två vanligaste orsakerna var psykiska och muskuloskeletalta diagnoser.

³ År 2020 påverkas diagnoskapitlets andel av det totala antalet korta sjukfall något på grund av en ny diagnos som inte tidigare funnits: Covid-19.

⁴ Källa: SCBs Befolkningsstatistik

Diagram 1

De vanligaste orsakerna till sjukfrånvaro på grund av graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär, uppdelat efter kort- och långvarig sjukfrånvaro. Nya sjukfall 2019–2020.

I statistiken för kortvarig sjukfrånvaro ingår endast arbetare inom privat sektor.

Kombination av flera graviditetsrelaterade diagnoser vanligast vid samsjuklighet

I det här avsnittet beskriver vi sjukfrånvaro med flera diagnoser, så kallad samsjuklighet. Med det menas att den sjukskrivna har fler diagnoser än den graviditetsrelaterade diagnosen på sitt läkarintyg. Det gäller en tredjedel av sjukfallen som vi har studerat i den här rapporten.

Som **diagram 2** visar är det vid samsjuklighet vanligast med flera graviditetsrelaterade diagnoser. Näst vanligast är en kombination av graviditetsrelaterade och muskuloskeletala diagnoser. Det gäller både kort- och långvarig sjukfrånvaro.

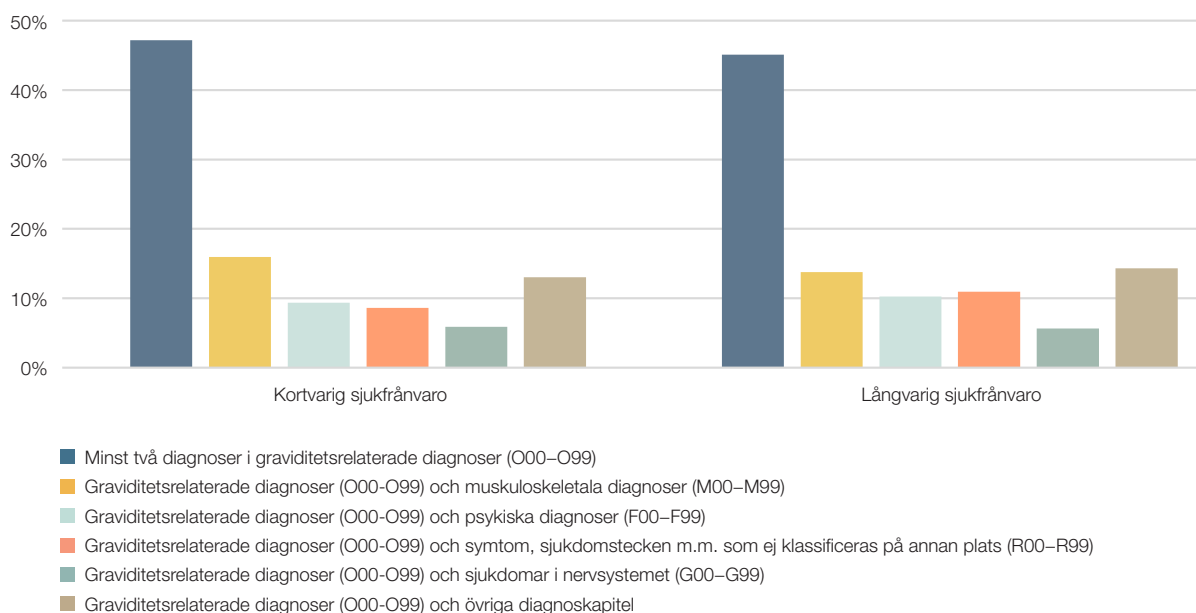
Vid en kombination av flera graviditetsrelaterade diagnoser är det för korta sjukfall vanligast med en kombination av *foglossning* och *förvärkar och hotande förtidsbörd*. För långa sjukfall är det istället vanligast med en kombination av *foglossning* och *ihållande kräkningar under graviditeten*. Vid en kombination av graviditetsrelaterade och muskuloskeletala diagnoser är en kombination av *foglossning* och *ryggvärk* den vanligaste orsaken till både kort- och långvarig sjukfrånvaro.

Foto: Johnér

Diagram 2

De vanligaste diagnoskombinationerna vid samsjuklighet med minst två diagnoser, uppdelat efter kort- och långvarig sjukfrånvaro. Nya sjukfall 2019–2020.

Övriga diagnoskapitel är resterande diagnoskapitel (A00–U99) utöver de som redovisas i diagrammet. I statistiken för kortvarig sjukfrånvaro ingår endast arbetare inom privat sektor.

Försäljare inom handel står för många sjukfall

Om graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär leder till sjukfrånvaro beror delvis på vilka yrkesuppgifter den som drabbas har. Därför är det intressant att se vilka yrkesgrupper som har flest graviditetsrelaterade sjukfall och vilka som har högst risk för sjukfrånvaro.

Diagram 3 och 4 visar antalet nya korta och långa sjukfall med graviditetsrelaterade diagnoser för åren 2019–2020, fördelat på yrkesgrupp. Korta sjukfall är vanligast inom gruppen *försäljare inom handel, m.m.*, som står för nästan en tredjedel av sjukfallen.

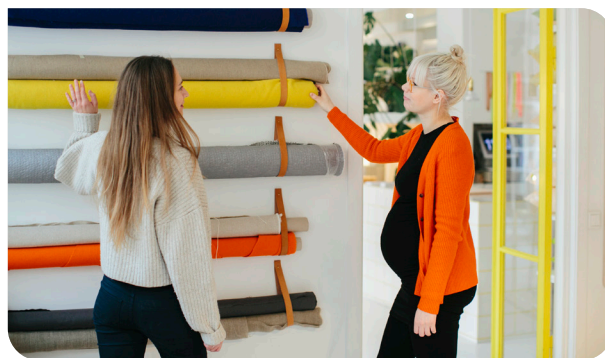
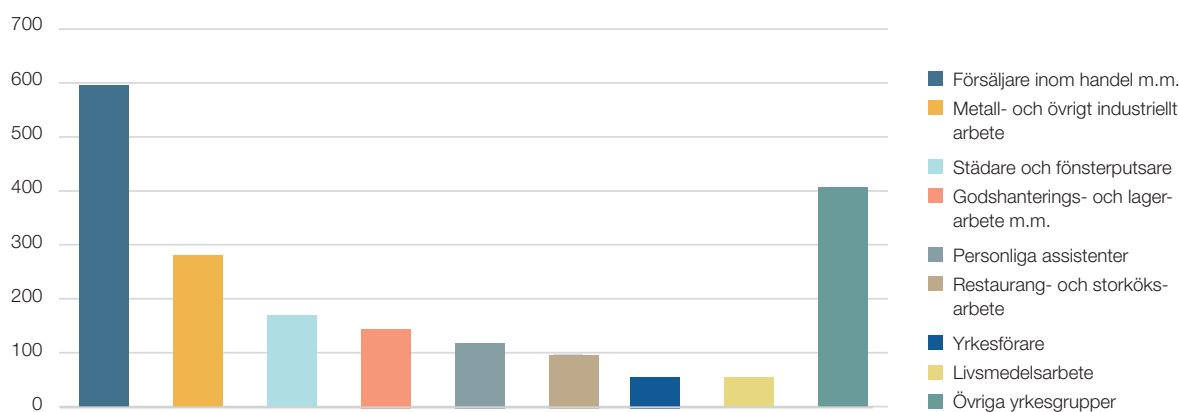

Foto: Johnér

Flest långa sjukfall har *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* och *försäljare inom handel, m.m.* Tillsammans står yrkesgrupperna för nästan två av fem sjukfall.

Diagram 3

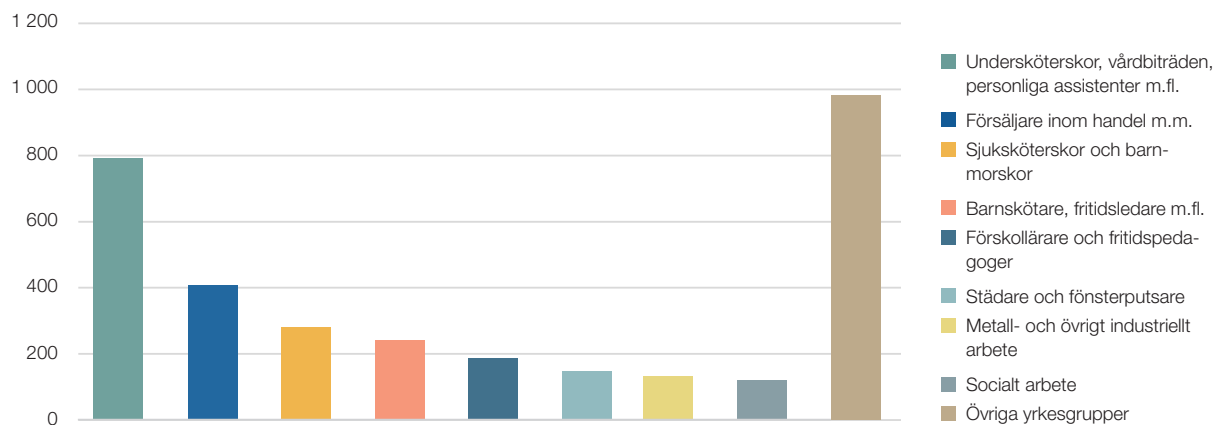
Korta sjukfall på grund av graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär efter yrkesgrupp. Nya sjukfall 2019–2020. Antal: 1 900.

I statistiken för kortvarig sjukfrånvaro ingår endast arbetare inom privat sektor.

Diagram 4

Långa sjukfall på grund av graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär efter yrkesgrupp. Nya sjukfall 2019–2020. Antal: 3 268.

Risk för sjukfrånvaro på grund av graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär

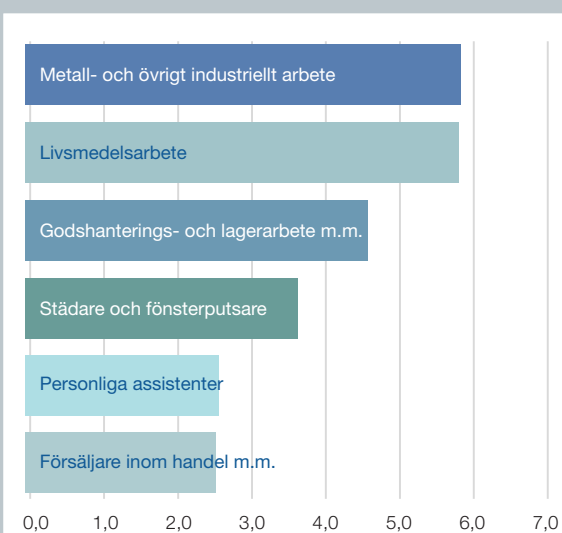
De yrkesgrupper som har flest sjukfall är också yrkesgrupper som sysselsätter många kvinnor mellan 16 och 45 år. Då antalet sysselsatta kvinnor mellan 16 och 45 år varierar mellan olika yrkesgrupper behöver sjukfallen sättas i relation till sysselsättningen när man jämför grupperna med varandra. Det gör vi genom att beräkna risk för sjukfrånvaro, det vill säga antal sjukfall per 1 000 sysselsatta⁵.

Diagram 5 och 6 visar yrkesgrupperna med högst risk att drabbas av kort- respektive långvarig sjukfrånvaro på grund av graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär. För arbetare i privat sektor har *metall- och övrigt industriellt arbete* och *livsmedelsarbete* högst risk att drabbas av kortvarig sjukfrånvaro. När det gäller långvarig sjukfrånvaro för både arbetare inom privat sektor och anställda inom kommuner och regioner har *tandvårdsarbete* och *yrkesförare* högst risk.

⁵ Då vi inte kan urskilja vilka av de sysselsatta kvinnorna som är gravida, beräknas risken för sjukfrånvaro på grund av för graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär för samtliga kvinnor mellan 16 och 45 år.

Diagram 5

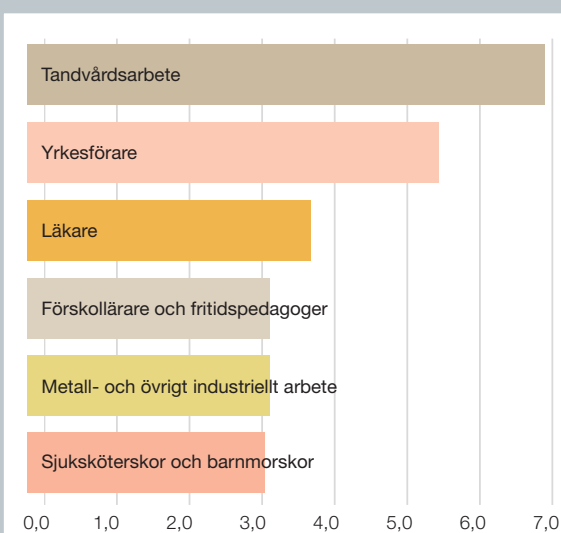
Risk för kortvarig sjukfrånvaro på grund av graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär, 2020.

Urval av yrkesgrupper med högst risk. I statistiken för kortvarig sjukfrånvaro ingår endast arbetare inom privat sektor.

Diagram 6

Risk för långvarig sjukfrånvaro på grund av graviditetsrelaterade sjukdomar och besvär, 2020.

Urval av yrkesgrupper med högst risk.

Foto: Johnér

Foto: Johnér

Typfall

Vid kortvarig graviditetsrelaterad sjukfrånvaro är typfallet en *butikssäljare i 30-årsåldern* som har drabbats av *foglossning*.

Foto: Johnér

Vid långvarig graviditetsrelaterad sjukfrånvaro är typfallet en *undersköterska i 30-årsåldern* som har drabbats av *foglossning*.

Foto: Johnér

Publikation av Afa Försäkrings analysavdelning, kontakt:

analys@afaforsakring.se

afa
FÖRSÄKRING

9 av 10 är försäkrade genom jobbet

POSTADRESS **Afa Försäkring 106 27 Stockholm** • BESÖKSADRESS **Klara Södra Kyrkogata 18**
KUNDCENTER **0771-88 00 99** • VÄXEL **08-696 40 00** • afaforsakring.se